

ชื่อภาคนิพนธ์ : ผลกระทบของระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง และศูนย์นัดความ
ชื่อผู้เขียน : นายรุ่งโรจน์ ดันทองแท้
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2547

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง และศูนย์นัดความ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะของผลกระทบของระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง และศูนย์นัดความ รวมทั้งเพื่อศึกษาถึงแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดี เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพโดยค้นคว้าจากเอกสาร เช่น หนังสือ เอกสาร บทความ บทสัมภาษณ์ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ผู้พิพากษา จำนวน 3 ท่าน พนักงานอัยการ จำนวน 5 ท่าน พนักงานสอบสวน จำนวน 5 ท่าน ทนายความ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาพบว่า

การนำระบบพิจารณาคดีต่อเนื่องมาใช้เนื่องจากต้องการให้การพิจารณาพิพากษา อรรถคดีเกิดความรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม และนอกจากนี้ยังให้เป็นไปตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 236 และมาตรา 241 บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีของศาล ต้องนั่งพิจารณาคดีของคณะและนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง พบว่าทำให้ผู้พิพากษามีสมาธิในการรับฟัง พยาน หลักฐานมากขึ้น และเป็นการนั่งพิจารณาคดีของคณะโดยที่ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีจะเป็น ผู้ทำคำพิพากษาหรือวินิจฉัยคดีเอง ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความได้ดีขึ้น ทั้งสามารถทราบวาคดีระยะเวลาสิ้นสุดคดีได้อย่างแน่นอน ทำให้คู่ความสามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายของคู่ความที่ไม่ต้องเดินทางมาศาลบ่อย ลดความแออัดใน บริเวณศาล

ผลกระทบสำคัญของระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง คืออัตรากำลังผู้พิพากษามีน้อยไม่ สัมพันธ์กับคดี คดีที่ขึ้นฟ้องต่อศาลต้องรอคิวนานข้ามปีกว่าจะสามารถนัดสืบพยานได้ หรือ คดีอาญาที่จำเลยต้องขังระหว่างการพิจารณาไม่สามารถนัดไต่สวนเร็ว เนื่องจากนัดคดีอื่นไว้แล้ว การกำหนดนัดสืบพยานไว้เป็นระยะเวลานาน ทำให้ยากต่อการติดตามพยานมาเบิกความต่อศาล และไม่สามารถลงคำรายละเอียดที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ในวันจันทร์ซึ่งเป็นวันนัดจัดการคดีพิเศษ

และมีคดีจำนวนมาก อีกทั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาความอาญา ที่ใช้อยู่ไม่สอดคล้องกับระบบการพิจารณาคดีต่อเนื่อง อาทิระยะเวลาการขึ้นบัญชีระบุพยาน เป็นต้น

ศาลยุติธรรมใช้ระบบพิจารณาคดีต่อเนื่องอย่างเคร่งครัดจนเกินไป เกิดผลกระทบ ในการกำหนดจำนวนนัด จำนวนพยานที่จะนำเข้าสู่การแถลงประเด็นต่อศาล การสละประเด็นข้อต่อสู้ การคัดพยานบางส่วนออกเพื่อที่จะทำให้อคดีสามารถเสร็จสิ้นได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด การขอลื่อนคดีในเหตุที่มีความจำเป็นจริง ๆ เมื่อมีการเลื่อนคดีส่งผลให้ต้องมีการเสียวันนัด และต้องไปรอคิวใหม่ การส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นศาลมักจะไม่อนุญาตให้ส่งประเด็น การกำหนด วันนัดสืบพยานที่เป็นหลักเกณฑ์ตายตัวทำให้ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในแต่ละคดีที่เกิดขึ้น เกิด การรวบรัดในการพิจารณาคดีเพื่อจะให้คดีสิ้นสุดตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ขาดความ ความละเอียด รอบคอบ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อการพิจารณาพิพากษาคดีได้

ควรมีการแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ให้มีความสอดคล้องกับระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง นำระบบไกล่เกลี่ยมาใช้ให้มากขึ้น ทำให้อคดีสามารถยุติได้ตั้งแต่ในชั้นชุมชน ชั้นเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการ เพื่อลด ปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลยุติธรรมควรนำระบบก่อนวันนัดมาใช้กับระบบพิจารณาคดีต่อเนื่องให้มี ประสิทธิภาพ ที่สำคัญศาลควรนัดสืบพยานแบบเว้นช่วงได้บ้างตามลักษณะของคดี จะทำให้การ พิจารณาคดีมีความยืดหยุ่น นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพิจารณา เช่นการสืบพยาน การส่งประเด็น จะช่วยให้การพิจารณามีความรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งควรจะประชาสัมพันธ์ คลอดจนทำความเข้าใจ จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยุติธรรมทั้งระบบ โดยให้ทุกฝ่ายร่วมกันเสนอความเห็นอย่างจริงจัง รวมทั้งหาแนวทางแก้ไข พร้อมกับเสนอรูปแบบการพิจารณาที่มีความเหมาะสมกับศาลยุติธรรมของประเทศไทย

ABSTRACT

TE 159775

Title of Research Paper : Effects of Single Judge Committee System and Appointment Centre
Author : Mr. Rungroj Tantongtae
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2004

Study on "Effects of Single Judge Committee System and Appointment Centre" had objectives to study on characters of effects of the Single Judge Committee System and Appointment Centre and on guidelines of improvement the system. It was a qualitative study and collected data from documents such as books articles, interviews, thesis and researches. In-depth interviews of justice-related officials, comprising 3 judges, 5 public prosecutors, 5 investigative officials and 5 lawyers, were conducted.

The findings were summerised as follows;

The system was introduced because there were urgent needs for the speedier processes of legal trials. In addition, the 1997 Constitution, Article 236 and 241 stipulated that all judge committee members would sit for a trial and sit throughout the trial. Under the system, it was found that the judges had more concentration on listening to witnesses and on considering evidence. As the judges who listened to the trial gave the verdicts, both sides in the trials could be given better justice. Moreover as both sides of the trials could know exactly when the trial would finish, they could effectively manage their time. Plaintiffs and defendants could reduce their expenditures as they would not have come to court several times. This also reduced number of people in court buildings.

Effects of the system were that there were less number of judges compared to trial cases. So, each case had to wait for long time before dates of hearings could be fixed. Criminal trials whose defendants were detained had to also wait for long time because judges were appointed to other cases. To fix date for hearing witnesses to testify took long time, making difficult to get witnesses and they may forget details of the incident. Besides it was only on Monday when

special cases would be tried and there were many of them. Existing criminal and civil laws were not in line with the system such as duration of period of submitting list of witnesses etc.

As the court had too strictly followed the system, effects happened on issuing number of appointments and witnesses testifying in the courts, revocation of fighting points, short listing of witnesses to expedite trials. Postponement of a trial resulted in delaying of other appointments and re-submitting the case for trial dates. Other effects were that a court would not agree for its trial to conduct a hearing at other courts, fixing exact dates for a hearing did not go in accordance with each case, some cases were too hastily handled in order to finish them in time, making them being considered imprudently. These could create unfairness.

There should have improvement of criminal and civil laws to be in accordance with the system. Negotiation system should be used more because it could end any trials at the level of community, police and public prosecutors and reduced number of cases in the courts. System of pre-appointment date should be used. Moreover, a court should be able to fix dates of hearings at interval rate depending on types of cases as it would make the trials more relaxing. Moreover, technology should be used in the trials such as testifying of witnesses and sending the points, to expedite the cases. Dissemination of information, workshops among authorities concerned should be conducted so that they could express their opinions to improve laws and present proper measures for courts in Thailand.